

Άγιος Ανδρέας ο Ιεροσολυμίτης Αρχιεπίσκοπος Κρήτης

/ [Συναξαριακές Μορφές](#)

Άγιος Ανδρέας ο Ιεροσολυμίτης Αρχιεπίσκοπος Κρήτης

Άγιος Ανδρέας ο Ιεροσολυμίτης

Αρχιεπίσκοπος Κρήτης

Βιογραφία

«Ζηλούτε τα πνευματικά» (Α΄ προς Κορινθίους, ιδ΄ 1). Να επιθυμείτε με ζήλο τα πνευματικά χαρίσματα. Τέτοιο ζήλο σε όλη του τη ζωή είχε και ο άγιος Ανδρέας.

Από τους μεγάλους εκκλησιαστικούς ποιητές ο Ανδρέας, γεννήθηκε στη Δαμασκό από γονείς ευσεβείς, το Γεώργιο και τη Γρηγορία. Σε ηλικία 15 χρονών, κατατάχθηκε στον κλήρο (αναγνώστης) του πατριαρχικού θρόνου των Ιεροσολύμων, από τον τότε Πατριάρχη Θεόδωρο. Στην Ιερουσαλήμ, ο Ανδρέας διακρίθηκε για τη μόρφωση και την αρετή του μεταξύ των αγιοταφίτων πατέρων, γι' αυτό και τον προέκριναν να σταλεί στην Κωνσταντινούπολη, για την έκτη Οικουμενική Σύνοδο κατά των Μονοφυσιτών.

Μετά το τέλος της Συνόδου, ο Ανδρέας παρέμεινε στη βασιλεύουσα, όπου χειροτονήθηκε διάκονος και διορίσθηκε διευθυντής του ορφανοτροφείου «Άγιος Πάυλος».

Η έξοχη επιμέλεια που ανέπτυξε στο φιλανθρωπικό αυτό ίδρυμα, τον ανέδειξε αρχιεπίσκοπο Κρήτης. Αφοσιωμένος στα καθήκοντα της νέας του θέσης, αναδείχθηκε μέγας εκκλησιαστικός διοικητής, αλλά και λαμπρός διδάσκαλος και ρήτορας. Γι' αυτό και όλο του το ποίμνιο τον θεωρούσε πραγματικά πατέρα.

Αλλά ως μητροπολίτης πήρε μέρος στη σύνοδο που συγκάλεσε ο Φιλιππικός

Βαρδάνης (712 μ.Χ.) και υποστήριξε τον Μονοφυσιτισμό, αλλά επανήλθε στην ορθή πίστη μετά τον θάνατο του Βαρδάνη.

Στο γυρισμό από την Κωνσταντινούπολη, όπου είχε πάει για διάφορες υποθέσεις, πέθανε (740μ.Χ.) επάνω στο καράβι. Τον έθαψαν στην Ερεσό της Μυτιλήνης, στο ναό της Αγίας Αναστασίας.

Να σημειώσουμε επίσης, ότι ο Άγιος Ανδρέας, υπήρξε ο καλύτερος ρήτορας της εποχής του, με έργα όπου αναπτύσσει λόγο πλούσιο, με ρητορικά σχήματα απaráμιλλου κάλλους. Πρώτος αυτός παρουσίασε πλήρες σύστημα εορταστικών ομιλιών, από τις οποίες σώζονται περίπου 30, εκδιδόμενες και ανέκδοτες. Έγραψε αρκετά εγκώμια και λόγους. Σώζονται περίπου 100 Κανόνες και πολυάριθμα ιδιόμελα τροπάρια. Ως μελωδός έγραψε όχι μόνο τα κείμενα αλλά και την μουσική τους.

Ο Μέγας Κανών, που ψάλλεται την Πέμπτη της Ε' εβδομάδος Νηστειών της Μ. Τεσσαρακοστής, είναι το κατεξοχήν πρωτότυπο και εκτεταμένο υμνογραφικό έργο του Ανδρέα Κρήτης. Είναι πιθανόν ο Μέγας Κανών να γράφτηκε στην Κωνσταντινούπολη ή στον τόπο θανάτου του, την Ερεσό της Λέσβου, σε μεγάλη ηλικία.

Μέγας Κανών

Αποτελείται από 261 τροπάρια, από τα οποία 11 είναι Ειρμοί. Ονομάστηκε Μέγας λόγω της έκτασής του και αποτελείται από 9 ωδές. Ο αριθμός των τροπαρίων ποικίλλει στα διάφορα χειρόγραφα. Στην τελευταία έκδοσή του (Migne), που χρησιμοποιεί το εν χρήσει Τριώδιο της Εκκλησίας ο αριθμός των τροπαρίων κατά ωδές έχει ως εξής: α´ 25, β´ 29+12, γ´ 9+19, δ´ 29, ε´ 23, στ´ 17+16, ζ´ 22, η´ 22, θ´ 27. Η ομοιοκαταληξία αν και όχι συστηματική είναι συχνή: Ουκ ήκουσα της φωνής σου /παρήκουσα της γραφής σου. / Το σώμα κατερρυπώθην. / Το πνεύμα κατεσπιλώθην. - Μη υπερίδης με. - Μη παρίδης με. Οι παρομοιώσεις είναι άφθονες, τα δε κοσμητικά επίθετα είναι πολύ εντυπωσιακά, πολλές φορές με νεολογισμούς, όπως φιλήδονος ορμή, πατρόθεος Δαβίδ, αισθητή Εύα, πρωτόκτιστον κάλλος . Η γλώσσα του Μεγάλου Κανόνα είναι η λόγια κοινή της εποχής.

Ο Μέγας Κανών είναι ένα κείμενο βαθύτατα κατανυκτικό, γεμάτο δύναμη και εικόνες, οι οποίες χαρακτηρίζονται από έντονα δραματικά στοιχεία με παράλληλη χρήση παραδειγμάτων από την Αγία Γραφή.

Από τα εσωτερικά στοιχεία του Μεγάλου Κανόνα μπορούμε να διακρίνουμε, την αμαρτωλή κατάσταση του ανθρώπου, τον τέλος της ροπής προς ηθική κατάρρευση του, τη συναίσθηση της αμαρτίας του, τη μετάνοια του, τη βεβαιότητα της σωτηρίας του.

Ψάλλεται ολόκληρος την παραμονή της Πέμπτης της ΣΤ´ εβδομάδας των Νηστειών, διαιρεμένος σε τέσσερα τμήματα, και κατά τις τέσσερις πρώτες ημέρες της καθαρής εβδομάδας.

Άπολυτίκιον (Κατέβασμα)

Ἦχος δ´. Ταχύ προκατάλαβε.

Σοφία διέπρεψας, καὶ ἀρετῶν τῷ φωτί, καὶ Κρήτης γεγένησαι, ἀρχιερέυς εὐκλεής, Ἀνδρέα Πατὴρ ἡμῶν, ὅθεν ἐν Ἐρεσῷ δέ, κοιμηθεὶς Ἱεράρχα, ταύτην καθαγιαζεις, τῷ ἁγίῳ σου σκήνει, αἰτούμενος τοῖς πᾶσιν, εἰρήνην καὶ θεῖον ἔλεος.

Ἔτερον Ἀπολυτίκιον

Ἦχος πλ. β'.

Ὁρθοδοξίας ὁδηγέ, εὐσεβείας διδάσκαλε καὶ σεμνότητος, τῆς οἰκουμένης ὁ φωστήρ, Ἀρχιερέων θεόπνευστον ἐγκαλλώπισμα, Ἀνδρέα σοφέ, ταῖς διδαχαῖς σου πάντας ἐφώτισας, λύρα τοῦ Πνεύματος. Πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἔτερον Ἀπολυτίκιον (Κατέβασμα)

Ἦχος πλ. α'. Τόν συνάναρχον Λόγον.

Τοῦ Δαβίδ τὴν κινύραν Πάτερ μιμούμενος, ἐν Ἐκκλησίᾳ Ὁσίων προσάδεις ἄσμα καινόν, ὡς σοφός ὑφηγητὴς τοῦ θεοῦ Πνεύματος, σύ γάρ ἐβρόντησας ἡμῖν, τὰς τῆς χάριτος ὠδὰς, καὶ λόγον δικαιοσύνης, Ἀνδρέα Πατέρων κλέος, πρὸς σωτηρίαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἔτερον Ἀπολυτίκιον

Ἦχος δ'.

Κανόνα πίστεως, καὶ εἰκόνα πραότητος, ἐγκρατείας διδάσκαλον, ἀνέδειξε σε τῆ ποιμνῆ σου, ἢ τῶν πραγμάτων ἀλήθεια· διὰ τοῦτο ἐκτήσω τῆ ταπεινώσει τὰ ὑψηλά, τῆ πτωχεῖα τὰ πλούσια. Πάτερ Ἱεράρχα Ἀνδρέα, πρέσβευε Χριστῷ τῷ θεῷ, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Κοντάκιον

Ἦχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Σαλπίσας τρανῶς, τὰ θεῖα μελωδήματα, ἐδείχθης φωστήρ, τῷ κόσμῳ

τηλαυγέστατος, τῷ φωτί λαμπόμενος, τῆς Τριάδος Ἀνδρέα Ὅσιε· ὄθεν πάντες
βοῶμέν σοι, Μὴ παύση πρεσβέων ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

Κάθισμα

Ἦχος πλ. δ'. Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Λαμπρυνθεὶς τὴν καρδίαν θείῳ φωτί, ἐξηρεύξω δογμάτων φωτοειδῆ, μακάριε
λόγια, καὶ τὸν κόσμον ἐφώτισας, γεγονῶς δὲ θεῖον, τοῦ Πνεύματος ὄργανον,
ἠδυτάτοις φθόγγοις, ἠδύνεις ἐκάστοτε, πάντων τὰς καρδίας, ἀνυμνῶν τὴν Τριάδα,
Ἁγίων τὰ τάγματα, καὶ Παρθένον τὴν ἄχραντον, ὧ Ἀνδρέα πανεύφημε· Πρέσβευε
Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ, τὴν
ἁγίαν μνήμην σου.

Μεγαλυνάριον

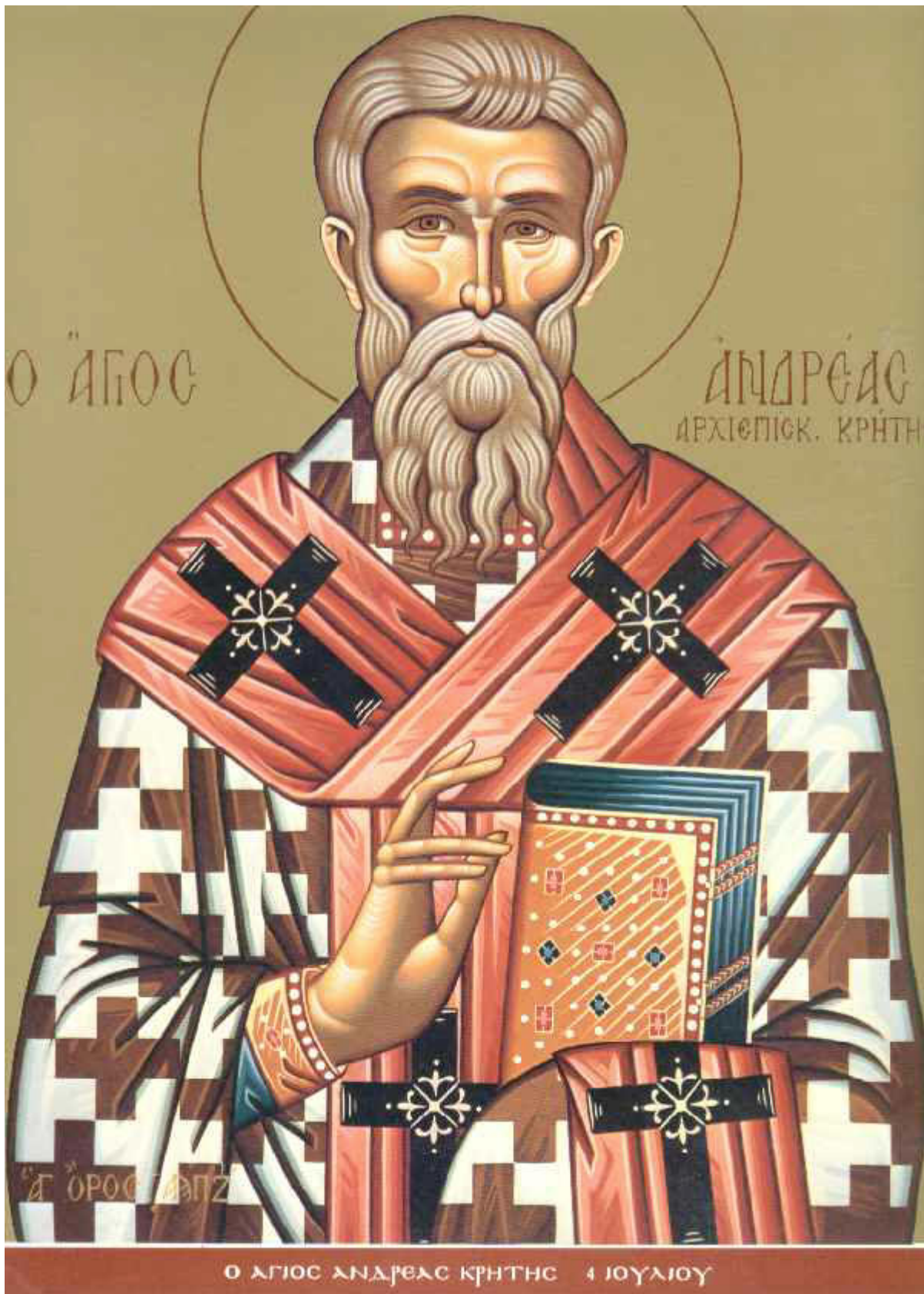
Χαίροις εὐσεβείας θεῖος αὐλός, καὶ τῆς Ἐκκλησίας, θεωρητῶν ὑφηγητής· χαίροις
ὁ ἐν λόγοις, καὶ ἄσμασιν ἐνθέοις, Τριάδα μεγαλύνων, Ἀνδρέα πάνσοφε.

Θανῶν ἐφεῦρε τῶν πόνων στέφος μέγα,

Κρήτης ὁ ποιμὴν, οὗ πόνος Κανῶν μέγας.

Τῇ δὲ τετάρτῃ ἀρχιθύτην μόρος Ἀνδρέαν εἶλε.

Οπτικοακουστικό Ὑλικό

Άγιος Ανδρέας ο Ιεροσολυμίτης Αρχιεπίσκοπος Κρήτης

Άγιος Ανδρέας ο Ιεροσολυμίτης Αρχιεπίσκοπος Κρήτης

Πηγή: saint.gr